TURDEP-II SONUÇLARININ ÖZETİ

İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi tarafından T.C. Sağlık Bakanlığı'nın sahada lojistik işbirliği ile gerçekleştirilen **'Türkiye Diyabet, Hipertansiyon, Obezite ve Endokrinolojik Hastalıklar Prevalans Çalışması-II (TURDEP-II Çalışması)**'nın saha araştırması Ocak 2010-Haziran 2010 tarihleri arasında 15 ilden 540 merkezde tamamlanmıştır. Çalışmaya bölgenin nüfus yapısına uygun olarak rastgele seçilip davet edilen 20 yaş ve üzerinde 26 499 kişi katılmış ve çalışma %92 katılım oranı ile bitirilmiştir.

TURDEP-II çalışması, 1997-98 yıllarında yapılan TURDEP-I çalışmasının tekrarı niteliğinde planlanmış olup aynı yöntem kullanılarak aynı merkezlerde gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya katılan kişilere ayrıntılı bir yaşam tarzı anketi uygulanmış ve açlık venöz kan örnekleri alındıktan sonra uygun kişilere OGTT yapılmıştır.

Diyabet, Obezite ve Hipertansiyon bölümlerinin veri girişleri tamamlanan TURDEP-III çalışmasının ön sonuçlarına göre:

TURDEP-I'den itibaren geçen **12 yıllık süreçte erişkin nüfusumuzun yaş ortalaması 4 yıl artmıştır. Ortalama kadın ve erkek boyu 1'er cm artmış; kadınlarda kilo 6 kg, bel çevresi 6 cm, kalça çevresi 7 cm; erkeklerde ise kilo 8 kg, bel çevresi 7 cm, kalça çevresi 2 cm artmıştır.**

TURDEP-II'ye göre Türk erişkin toplumunda diyabet sıklığının **%13.7'ye ulaştığı görülmüştür.**

- Daha önceki çalışmanın aksine kentselde diyabet oranı biraz daha yüksek olmakla birlikte, TURDEP-II çalışmasına göre kentsel ve kırsal diyabet sıklığı arasında çok anlamlı bir fark kalmamıştır.
- Bilinen diyabet ve yeni diyabet oranları birbirine yakındır (%45 ve %55).
- Diyabet sıklığı erkeklerde kadınlarda hafifçe daha düşük bulunmuş olup kadın ve erkekler arasında çok anlamlı bir fark görülmemiştir.
- Bölgesel diyabet prevalansı Kuzey Anadolu'da %14.5 ile en az, Doğu Anadolu'da ise %18.2 ile en fazladır.
- Diyabet farkındalığı Batı Anadolu'da en yüksek (Bilinen Diyabetlilerin Toplam Diyabetlilere oranı %61.6), Doğu Anadolu Bölgesi'nde ise en düşüktür (Bilinen/Toplam Diyabet oranı %47.2).
- TURDEP-II çalışmasına göre 40-44 yaş grubundan itibaren nüfusun en az %10'u diyabetlidir (TURDEP-I'de ise %10'nun üzerindeki diyabet sıklığı 45-49 yaş grubunda başlamaktaydı). Buna dayanarak **Türkiye'de diyabetin 1998 yılına göre yaklaşık olarak 5 yaş daha erken başladığı düşünülebilir.**
- Diyabet oranları Bursa ve Malatya'da %20'nin üzerinde; Diyarbakır, İstanbul, Antalya, Adana, Gaziantep, İzmir, Denizli, Eskişehir, Ankara ve Konya'da ise %15'in üzerindedir. Diyabet farkındalığı Bursa'da en yüksek, Diyarbakır'da ise en düşüktür.
- Erkeklerde Açlıkta gizli diyabet, kadınlarda ise toklukta gizli diyabet oranı daha fazladır.

- Kentsel ve kırsal arasında gizli şeker (prediyabet) açısından anlamlı bir fark kalmamıştır.
- Çalışmamıza göre Türkiye'de **obezite sıklığı %32** bulunmuştur.
- Erkeklerde kilo fazlalığının, kadınlarda ise obezitenin daha yaygın olduğu dikkati çekmektedir. Genel olarak erişkin yaşlardaki Türk toplumunun 2/3'ü kilolu veya obezdir.
- Kentsel ve kırsal obezite oranları birbirine yakındır.
- H**ipertansiyon oranı** önceki çalışmada olduğu gibi **%30** civarında olup kadın-erkek ve kentsel-kırsal farkı kaybolmuştur.
- Erişkin yaştaki Türk toplumunda sigara içenlerin oranı azalmıştır. Halen erkeklerde sigara kullanımı %30'un üzerinde olmakla beraber, genel toplumda sigara içme oranı 1998'de %29.8'den 2010'da %17.3'e gerilemiş; sigarayı bırakanlar ise %3.8'den %12,1'e yükselmiştir. **Türkiye'de sigara içenlerin oranı 12 yılda %42 azalmıştır.**
- Sonuç olarak 1998'de yapılan TURDEP-I'e göre, yeni tamamlanan TURDEP-II çalışmasında Türkiye'de diyabet **12 yılda diyabet sıklığı %90, obezite ise %44 artmıştır**.

Sonuçlar, ülkemizde obezite ve diyabetin en önemli toplum sağlığı sorunları olduğuna işaret etmektedir. Gelecek kuşaklarda bu sorunların azaltılabilmesi için obezite ve diyabeti önlemeye yönelik yaşam tarzını özendirici acil bir eylem planı oluşturulması ve derhal uygulamaya konulması gerekmektedir.

Çalışmada emeği geçen tüm görevli arkadaşlarımıza (Ek.1) ve sponsorlarımıza (Ek.2) teşekkür ederiz.

13 Ekim 2010
Çalışma Grubu adina

Prof. Dr. İlhan Satman (Proje Yürütücüsü)

Ek.1: TURDEP-II ÇALIŞMA GRUBU

- Prof. Dr. İlhan Satman
- Prof. Dr. Faruk Alagöl
- Prof. Dr. Beyhan Ömer
- Doç. Dr. Sibel Kalaca
- T. Biol Dr. Yıldız Tütüncü
- Prof. Dr. Neşe Çolak
- Prof. Dr. Harika Boztepe
- Prof. Dr. Sema Genç
- Prof. Dr. Bekir Çakır (Sağlık Bakanlığı Tems.)
- Prof. Dr. Jaakko Tuomilehto (Danışman)

- 15 İlde Sağlık Md. Temsilcileri
- D. Hemş. Selda Gedik
- Dr. Fulya Türker
- Uz. Dr. Bülent Canbaz
- Prof. Dr. Nevin Dinççağ
- Prof. Dr. Kubilay Karşıdağ
- Doç. Dr. Ayşegül Telci
- Prof. Dr. Temel Yılmaz
- Uz. Dr. Bekir Keskinkılıç
- Dr. Refik İmamecioğlu
- Uz. Dr. Nazan Yardım
- Üniv. Endokrinoloji Öğr. Üyeleri
- Eğt-Arş Hast Endokrin Şefleri

Ek.2: TURDEP-II MALİ DESTEK KAYNAKLARI

- TÜBİTAK-SBAG (Proje No 109S166)
- İstanbul Üniv. BAP Fonu (Proje No 56-57)
- Türkiye Endokrinoloji ve Metabolizma Derneği (TEMD)
- Diyabet Obezite Metabolizma Derneği (DOM)
- İÜ İstanbul Tıp Fak. İç Hastalıkları Anabilim Dalı
- Diagnostik & Farmasötik Endüstri (Roche Diagnostik, BMS-Astra Zeneca, Sanofi-aventis, NovoNordisk, Novartis, Pfizer, Bayer Diagnostik, Boehringer Ingelheim, Servier, Merck Sharp & Dohme, Sanofi-pasteur, Bilim, Merck Serono, Medtronic, Beckton-Dickinson, Roche Medikal, Abbott Medikal, Eli Lilly, GlaxoSmithKline)
- Gıda & Ambalaj Endüstrisi (NUD, DFGUD, Tamek, TetraPak)
- Monitor CRO